

לקוטי תורה • פרשת נצבים • מאמר 5

ביאור ע"פ שוש אשיש

ביאור "שוש אשיש"

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

[/likuteitorah.com/he/likutei-torah/nitzavim/5](https://likuteitorah.com/he/likutei-torah/nitzavim/5)

1 ביאור ע"פ שוש אשיש

ביאור על הפסוק "שוש אשיש".

2 ולתוספת ביאור להבין ענין השופר צריך להקדים תחלה ענין ממלא וסובב כי לכאורה אינו מוכן

מאחר שפי' סובב אין פירושו שסובב ומקיף מלמעלה אלא שהוא

כהסבר נוסף, כדי להבין את ענין השופר, יש להקדים תחילה את ענין ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין. לכאורה הדבר אינו מובן: הרי פירושו של סובב אינו שהוא מקיף ומסבב מלמעלה, אלא שהוא

נמצא למטה כמו למעלה רק שההפרש הוא בבחי' העלם ובבחי' גילוי וכמ"ש במ"א א"כ איך יתקרב אל השכל מה שנודע שיש רבוא רבבות בחי' בחי' ומדרגות וצמצומים רבים ושונים עד שבא מבחי' סובב

נמצא למטה כפי שהוא נמצא למעלה, אלא שההבדל הוא בבחינת העלם ובבחינת גילוי, וכפי שמבואר במקום אחר. אם כן, כיצד אפשר להבין בשכל את הידוע, שיש רבוא רבבות בחינות ומדרגות, וצמצומים רבים ושונים, עד שמגיעים מבחינת סובב,

שהוא בבחי' ההעלם לבחי' ממלא שהוא בחי' גילוי מאחר שהכל במקום' [במקומו] ואין ביניהם ריחוק מקום וכלום חסר

שהוא בבחינת העלם, אל בחינת ממלא, שהיא בחינת גילוי? הרי הכול נמצא במקומו, ואין ביניהם מרחק מקום, ושום דבר אינו חסר

רק יציאה מהעלם אל הגילוי ואיך שייך לומר כ"כ [כל כך] רבוא רבבות מדרגות וצמצומים רבים ושונים עד אין קץ ותכלית כנודע.

מלבד המעבר מהעלם לגילוי. אם כן, כיצד אפשר לדבר על רבוא רבבות רבות כל כך של מדרגות וצמצומים רבים ושונים, עד אין קץ ותכלית, כידוע?

אך הענין יובן עד"מ מבשרי אחזה שנראה בחוש באדם הגשמי שיש לו שכל וחכמה להשכיל כל דבר אשר יעשה

אלא שהענין יובן באמצעות משל: "מבשרי אחזה" — אנו רואים בחוש שבאדם הגשמי יש שכל וחכמה שבעזרתם הוא מבין כל דבר שהוא עומד לעשות;

ולפי מה שהסכימה חכמתו כך נוטה רצונו לעשות הדבר ההוא שחייבה חכמתו שכמו שחייבה חכמתו לדבר ההוא כך יש לו רצון ותשוקה לאותו דבר שהחכמה מנהגת את

ולפי מה שחכמתו הכריעה, כך נוטה רצונו לעשות את הדבר שהחכמה חייבה. כשם שחכמתו חייבה את הדבר, כך יש לו רצון ותשוקה אליו, מפני שהחכמה מנהיגה את

הרצון כנודע וע"פ הרצון מחשב ומהרהר איך לגמור מה שעלה ברצונו שפעולת הדבר אינה נגמרת אלא ע"י הרהור אותיות מחשבתו שאותיות הללו הן למטה ממדרגת הרצון כנודע.

הרצון, כידוע. ובהתאם לרצונו הוא חושב ומהרהר כיצד להשלים את מה שעלה ברצונו, שכן פעולת הדבר אינה נגמרת אלא באמצעות הרהור באותיות המחשבה, ואותיות אלה הן בדרגה נמוכה מן הרצון, כידוע.

3 והנה מקום משכן השכל הוא במוח וכן משכן הרצון הוא ג"כ במוח וגם הרהור אותיות המחשבה הוא

מהרהר ומחשב במוח הרי שבמוח א' יש בו

והנה, מקום משכנו של השכל הוא במוח, וכך גם מקום משכנו של הרצון הוא במוח; גם הרהור באותיות המחשבה — האדם מהרהר וחושב במוח. הרי שבמוח אחד יש

ג' מיני התלבשות שמתחלה מתלבש בחכמה והחכמה מתלבשת ברצון והרצון מתלבש באותיות המחשבה והכל במקום א' הוא המוח הרי שמצינו כמה בחינות והשתלשלות מעילה לעילה במקום א'.

שלושה סוגי התלבשות: תחילה [כוח הנפש] מתלבש בחכמה, החכמה מתלבשת ברצון, והרצון מתלבש באותיות המחשבה — והכול במקום אחד, המוח. הרי מצאנו כמה בחינות והשתלשלות מעילה לעילה במקום אחד.

4 והטעם הוא לפי שהתלבשות דבר רוחני אינו דומה לדבר גשמי כי הדבר הגשמי הוא תופס מקום

והעליון שמתלבש בתחתון נעשה התחתון למטה ממנו בריחוק מקום משא"כ הרוחני אינו תופס מקום מצד עצמו

הסיבה היא שהתלבשות של דבר רוחני אינה דומה להתלבשות של דבר גשמי. דבר גשמי תופס מקום, וכשהעליון מתלבש בתחתון, התחתון נמצא למטה ממנו ובמרחק ממנו; ואילו הרוחני אינו תופס מקום מצד עצמו,

רק שנתפס ונקלט בגדר ובחינת מקום שהמקום ההוא אינו אלא כלי ומשכן להשראת הרוחני בו ולכן יכול להיות השראת כמה מיני כחות והתלבשות במקום א'.

אלא שהוא נתפס ונקלט במסגרת ובבחינת מקום, כאשר המקום אינו אלא כלי ומשכן להשראת הרוחני בתוכו. לכן יכולים לשרות במקום אחד כמה סוגים של כוחות, ולהתקיים בו כמה התלבשויות.

5 ומזה יובן למעלה למשכיל איך כמה מיני צמצומים והשתלשלות והתלבשות המדרגות רבות במאד באור א"ס ב"ה במקום א' ממש ובאמת הוא ית' מקומו של עולם ואין העולם מקומו.

מכאן יוכל המשכיל להבין ביחס למעלה כיצד כמה סוגים של צמצומים, השתלשלות והתלבשות של מדרגות רבות מאוד מתקיימים באור אין סוף, ברוך הוא, במקום אחד ממש. ובאמת, הוא יתברך הוא מקומו של עולם, ואין העולם מקומו.

ועוד יובן יותר ע"פ משל אחר מכח השכל המתלבש במעשה כגון מעשה הכתב שהיד כותבת מה שעלה בשכלו

הדבר יובן עוד יותר באמצעות משל נוסף, מכוח השכל שמתלבש במעשה: למשל, מעשה הכתיבה, שבו היד כותבת את מה שעלה בשכלו;

והרי מלובש שם כח השכל וגם אותיות המחשבה שהרי עכ"פ [על כל פנים] צריך להרהר באותיות המחשבה לכתוב אותיות הכתב.

והרי כוח השכל מתלבש שם, וגם אותיות המחשבה, שהרי על כל פנים צריך להרהר באותיות המחשבה כדי לכתוב את אותיות הכתב.

6 וגם יש לו איזה תשוקה בשעה שכותב וגם כח העשיה הוא כח היד הכותבת. נמצא שיש כאן ארבעה מיני התלבשות וצמצומים שכל ומחשבה ומדות ומעשה

יש לו גם תשוקה מסוימת בשעה שהוא כותב; ויש גם כוח פעולה, שהוא כוח היד הכותבת. נמצא שיש כאן ארבעה סוגים של התלבשות וצמצום: שכל, מחשבה, מדות ומעשה.

ודי בחינות צמצומים והתלבשות אלו יש ג"כ בדבור האדם שמדבר מה שחייבה חכמתו ומחשב האותיות אשר מדבר בהם ויש לו רצון ותשוקה לדבר ההוא אשר ידבר.

ארבע בחינות אלה של צמצום והתלבשות קיימות גם בדיבורו של אדם: הוא אומר את מה שחכמתו הכריעה לומר, חושב על האותיות שבהן ידבר, ויש לו רצון ותשוקה לדבר על אותו עניין.

7 והנה די צמצומים אלו הן מה שנרגשים לפי שכלנו שאין אנו מרגישים רק די מיני צמצומים כנגד די אותיות שם הוי' דהיינו הצמצומים שהן בבחי' ההשתלשלות מחכמה ולמטה

והנה, ארבעת הצמצומים האלה הם אלה שנתפסים בשכלנו, שכן אנו תופסים רק ארבעה סוגי צמצום, כנגד ארבע אותיות הוי'; כלומר, הצמצומים שבהשתלשלות, מחכמה ולמטה.

אבל באמת יש רבוא רכבות מדרגות וצמצומים למעלה מן ההשתלשלות עד שיהי' [שיהיה] יכול להיות התהוות בחי' הוי'

אבל באמת יש רכבות רכבות של מדרגות וצמצומים למעלה מההשתלשלות, עד שיכולה להתהוות בחינת הוי'.

כי להיות התהוות והתלבשות אור א"ס ב"ה בחכמה הוא יותר צמצום ממה שנתצמצמה החכמה להתלבש במדות והמדות במחשבה כו' כנודע.

כי התהוותו והתלבשותו של אור אין סוף ברוך הוא בחכמה כרוכות בצמצום גדול יותר מזה שבו הצטמצמה החכמה כדי להתלבש במדות, והמדות במחשבה וכו', כידוע.

8 וגם מצינו התלבשות משני הפכים בנושא א' כגון אהבה וכעס ששניהם בלב וגם לפעמים הם ברגע א' כגון

אנו מוצאים גם התלבשות של שני הפכים בנושא אחד: למשל, אהבה וכעס, ששניהם נמצאים בלב, ולעיתים הם אף מצויים באותו רגע — למשל,

אב המכה את בנו בכעס מחמת אהבתו אותו ורוצה בתקנתו והאהבה והכעס שבלב הם מלובשים גם שניהם ביד האב המכה את בנו.

אב שמכה את בנו בכעס מתוך אהבתו אליו, מפני שהוא רוצה בטובתו; והאהבה והכעס שבלב מתלבשים שניהם גם בידו של האב המכה את בנו.

הכלל העולה שמצינו בחוש כמה מיני התלבשות במקום א' ואף התכללות שני הפכים בנושא אחד והתבלשותן במקום אחד כנ"ל:

המסקנה הכללית היא שאנו מוצאים בחוש כמה אופנים של התלבשות במקום אחד, ואף הכללה של שני הפכים בנושא אחד והתלבשותם במקום אחד, כפי שנתבאר לעיל.

9 ב ומכל זה יובן ג"כ באור א"ס ב"ה כי הנה הצמצום ומקום פנוי וחלל הוא באור א"ס ב"ה דהיינו באור ושפע הנשפע ממנו להיות בחי' גילוי.

2. מכל זה יובן גם בנוגע לאור אין סוף ברוך הוא. הצמצום, המקום הפנוי והחלל הם באור אין סוף ברוך הוא — כלומר, באור ובשפע הנמשכים ממנו כדי להיות [ב] בחינת גילוי —

ולא בא"ס ב"ה עצמו ח"ו [חס ושלום] כנודע והיינו שנתצמצם הזיו וההשפעה שלא להיות גילוי אלא דרך קו וחוט ומה שאינו בא לידי גילוי נקי סובב שהגם שהוא

ולא, חלילה, באין סוף עצמו, כפי שידוע. כלומר, הזיו והשפע הצטמצמו, כך שלא יהיו בגילוי אלא באמצעות קו וחוט; ומה שאינו מגיע לידי גילוי נקרא סובב כל עלמין, שכן אף שהוא

נמצא למטה הוא בבחי' העלם ולא בבחי' גילוי [ועד"ז אמרו בת"ז [בתיקוני זוהר] וכד אנת תסתלק מינייהו כו']

נמצא למטה, הוא בבחינת העלם ולא בבחינת גילוי. [וכעין זה נאמר בתיקוני זוהר: "וכאשר אתה מסתלק מהם" וכו';

דאין הפי' כפשוטו כהסתלקות הדבר ממקום זה למקום עליון מאחר שהוא ית' אינו בגדר מקום אלא הפי' שנעשה האור בבחי' העלם מהם ואינו מתגלה בהכלים דע"ס [דעשר ספירות].

שכן אין הכוונה כפשוטה, כאילו דבר מסתלק ממקום זה ועובר למקום גבוה יותר, שהרי הוא יתברך אינו מוגדר במקום; אלא הכוונה היא שהאור נעשה נסתר מהם ואינו מתגלה בכלים של עשר הספירות.

10 וכמו ע"ס [עשר ספירות] דאצילות מאיר אור א"ס בגילוי רב עד דאיהו וגרמוהי חד משא"כ בע"ס [בעשר ספירות] דבריאה אין הגילוי עד"ז.

כמו בעשר הספירות של עולם אצילות, שבו אור אין סוף מאיר בגילוי רב, עד ש"הוא וכליו אחד"; ואילו בעשר הספירות של עולם בריאה אין הגילוי באופן כזה.

וזהו ענין הסילוק וההעלם. וכ"ז [וכל זה] אינו בגדר מקום. ונמצא ענין הסתלקות והתפשטות זו אינו כפשוטו לומר שנסתלק ואינו

וזהו ענין ההסתלקות וההעלם. כל זה אינו בגדר מקום. נמצא, שהסתלקות והתפשטות זו אינן כפשוטן, כאילו הסתלק האור ואינו

נמצא עוד במקום זה דלא שייך כלל לומר כן באור א"ס ב"ה אלא הוא רק ענין העלם וגילוי.

נמצא עוד במקום זה, שכן כלל לא שייך לומר כך על אור אין סוף ברוך הוא; אלא מדובר רק בענין של העלם וגילוי.

11 וקצת משל לזה הוא כמו ענין גילוי כח הראיה בעין והנה כשסותם העין ואין מתגלה כח הראיה לראות אין הענין שנסתלק כח הראיה מהעין כי באמת ישנו נמצא בהעין רק שאין מתגלה כחו.

משל חלקי לכך הוא גילוי כוח הראייה בעין. כאשר עוצמים את העין וכוח הראייה אינו מתגלה כדי לראות, אין פירוש הדבר שכוח הראייה הסתלק מן העין; שכן באמת הוא נמצא בעין, אלא שכוחו אינו מתגלה.

12 ועדיין הוא ענין העלם וגילוי שמתגלה האור בכלים והעולמות או שאינו מתגלה בהן והעלם זה הוא לגבי הכלים והעולמות

וכך גם בעניין ההעלם והגילוי: האור מתגלה בכלים ובעולמות, או שאינו מתגלה בהם. והעלם זה הוא ביחס לכלים ולעולמות,

משא"כ לגבי האור עצמו אין שום שינוי וכ"ש [וכל שכן] במהותו ועצמותו ית' שלמעלה מעלה מבחי' האור והגילוי ועמ"ש בד"ה שחורה אני ונאווה בענין ישת חשך סתרו.

ואילו ביחס לאור עצמו אין שום שינוי, וכל שכן במהותו ועצמותו ית', שלמעלה מעלה מבחינת האור והגילוי. ועיינו במה שכתוב בד"ה "שחורה אני ונאווה" בעניין "ישת חושך סתרו".

[ועיין בזה פרשה אחרי דף ע"ג ע"א בענין קוב"ה [קודשא בריך הוא] סתים וגליא כו' ועמ"ש מזה בד"ה כי קרוב אליך הדבר].

[ועיינו בזה, פרשת אחרי, דף ע"ג ע"א, בענין שהקב"ה סתים וגליא כו'; ועיינו במה שכתוב על כך בד"ה "כי קרוב אליך הדבר".]

13 ולהסביר הענין איך הוא נמצא למטה מאחר שאינו מתגלה. הענין הוא כי הנה נודע שנשמת משה רבינו עליו השלום היתה מבחינת אצילות וכן נשמת אברהם והיינו שבמשה רב"ה [רבינו עליו השלום] ובאברהם היה מאיר בהם אצילות בבחינת גילוי למטה.

וכדי להסביר כיצד הדבר נמצא למטה אף שאינו מתגלה: הענין הוא, כידוע, שנשמת משה רבנו עליו השלום הייתה מבחינת עולם האצילות, וכך גם נשמת אברהם. כלומר, אצל משה רבנו עליו השלום ואצל אברהם האצילות האירה למטה באופן גלוי.

הרי שנמצא גם למטה בחי' אצילות. וכמ"ש בגלגולים פ"כ ג"כ שיש בחינת אצילות גם בעשיה.

נמצא אפוא שגם למטה יש בחינת אצילות. וכך נאמר גם בספר הגלגולים, פרק כ', שיש בחינת אצילות אפילו בעשיה.

14 והנה מצד אור האצילות עצמו אין מניעה שאילו היה משה ואברהם גם היום פה עמנו היה אור האצילות מתגלה בהם רק שבדור הזה אין גילוי אור האצילות למטה.

והנה, מצד אור האצילות עצמו אין שום מניעה: אילו היו משה ואברהם עמנו כאן גם היום, אור האצילות היה מתגלה בהם. אלא שבדור הזה אין אור האצילות מתגלה למטה.

אבל מ"מ מוכרח להיות שבמציאות יש אור אצילות למטה ג"כ אלא שאינו מתגלה בדורנו זה.

אף על פי כן, מוכרח להיות שאור האצילות מצוי בפועל גם למטה, אלא שאינו מתגלה בדורנו זה.

15 וכן שלמה דכתיב ביה ויחכם מכל האדם וידבר שלשת אלפים משל והרי נגלה אליו חכמה גדולה כ"כ [כל כך]

כך גם שלמה, שעליו נאמר: "ויחכם מכל האדם", "וידבר שלשת אלפים משל"; כלומר, התגלתה לו חכמה גדולה כל כך,

הגם שגם הוא היה בעוה"ז בבחי' עשיה הרי שמציאות החכמה היא גם למטה בעוה"ז ולכן היתה נגלית לשלמה אלא שנעלמה מעין כל חי זולתו.

אף שגם הוא היה בעולם הזה, בבחינת עשיה. מכאן שמציאות החכמה קיימת גם למטה, בעולם הזה, ולכן היא התגלתה לשלמה; אלא שהיא הייתה נסתרת מעיני כל חי מלבדו.

וכן עד"ז יש מציאות נבואה גם בעוה"ז רק שבנביאים היתה בבחי' גילוי שהנבואה הייתה מתגלה בהם לפי שהיה בהם כח לקבל ועכשיו המניעה מצד המקבלים

וכך גם בנוגע לנבואה: יש מציאות של נבואה גם בעולם הזה, אלא שאצל הנביאים היא הייתה בבחינת גילוי — הנבואה התגלתה בהם משום שהיה להם הכוח לקבל אותה. ואילו כיום המניעה היא מצד המקבלים,

אבל מצד האור והשפע אין מונע שבמציאות יש האור והשפע גם היום רק שאינו נגלה ונראה אלא לפי ערך כח המקבלים:

אבל מצד האור והשפע אין מניעה, שהרי האור והשפע קיימים במציאות גם כיום; אלא שהם מתגלים ונראים רק לפי מידת כוחם של המקבלים.

16 והנה מכל זה יובן למעלה בחי' סובב. כי פי' סובב הוא מה שאינו בא לידי גילוי כנ"ל. וחכמת שלמה לגבי ערכנו נקרא בחי' סובב.

מכל הדברים האלה יובן גם למעלה עניינה של בחינת סובב כל עלמין. פירושו של סובב הוא דבר שאינו בא לידי גילוי, כפי שהוזכר לעיל. גם חכמת שלמה, כיחס לערכנו, נקראת בחינת סובב.

וכן בחי' מדבר לגבי בחי' בע"ח [בעץ חיים] נקרא סובב שאין בחינת מדבר מתגלה בבחי' בע"ח [בעץ חיים] שנתצמצמה ההארה עד שאין בו אלא בחי' בע"ח [בעץ חיים] ולא מדבר והיינו לפי שבחי' מדבר ישנה במציאות גם בעוה"ז

כך גם בחינת המדבר [האדם], כיחס לבחינת החי, נקראת סובב: בחינת המדבר אינה מתגלה בבחינת החי, משום שההארה הצטמצמה עד שאין בו אלא בחינת החי, ולא בחינת המדבר. הסיבה לכך היא שבחינת המדבר קיימת בפועל גם בעולם הזה,

אלא מפני שבבע"ח [שבבעץ חיים] נתצמצם ואינו נראה ונגלה הרי בחי' זו לגבי דידהו בחי' סובב שאינו מתגלה ובבחי' צומח נתצמצמה ההארה יותר עד שאין בה אפי' [אפילו] בחי' בע"ח [בעץ חיים] ובדומם מתצמצמת ההארה יותר.

אלא שבבעלי החיים היא הצטמצמה ואינה נראית ומתגלה, ולכן בחינה זו היא עבורם בחינת סובב, שאינה מתגלה. ובבחינת הצומח הצטמצמה ההארה עוד יותר, עד שאין בה אפילו בחינת החי; ובדומם ההארה מצטמצמת עוד יותר.

17 וכל אלו הדי' צמצומים שבדצח"מ [שבדומם צומח חי מדבר] היינו שירדה ונתמעטה ההארה מדרגה אחר מדרגה והכל בבחי' ההארה והגילוי שנתגלה באדם בבחי' מדבר ירד ונתמעט בבע"ח [בבעץ חיים] והגילוי שנתגלה בבע"ח [בבעץ חיים] ירד ונתמעט בצומח.

כל ארבעת הצמצומים האלה בדומם, בצומח, בחי' ובמדבר פירושם שההארה ירדה והתמעטה מדרגה לדרגה — והכול מצד ההארה והגילוי: מה שהתגלה באדם, בדרגת המדבר, ירד והתמעט בבעל החיים; ומה שהתגלה בבעל החיים ירד והתמעט בצומח.

שהרי הבע"ח [הבעלי חיים] מרגישים כאב בחתיכת אבר מהם מפני שיש בהם גילוי החיות משא"כ הצומח וכן גילוי המתגלה בצומח ירד ונתמעט בדומם.

הרי בעלי החיים חשים כאב כשכורתם מהם איבר, מפני שהחיות מתגלה בהם, מה שאין כן בצומח. וכך גם הגילוי שבצומח ירד והתמעט בדומם.

18 ולפי שאין הצמצום אלא בבחי' מיעוט הגילוי ולא שאינה במציאות כלל כי הרי באדם מתגלה בחי'

מדבר אע"פ [אף על פי] שהוא במקום א' עם הדצ"ח [הדומם צומח חי] לכך נק' בחי' מדבר לגבי בע"ח [בעץ חיים]

בחי' סובב

ומכיוון שהצמצום אינו אלא מיעוט הגילוי, ולא היעדר מוחלט של מציאות — שהרי באדם מתגלה בחינת המדבר, אף שהוא נמצא במקום אחד עם הדומם, הצומח והחי — לכן בחינת המדבר נקראת ביחס לבעלי החיים בחינת סובב;

וכן חכמת שלמה לגבי ערכנו וכן מדרגת הנבואה שאלו היה מרע"ה [משה רבינו עליו השלום] וכל הנביאים

פה עמנו היום היתה הנבואה מתגלה בהם

וכך גם חכמת שלמה ביחס למידתנו, וכך גם מדרגת הנבואה: אילו היו משה רבנו וכל הנביאים נמצאים כאן איתנו היום, הנבואה הייתה מתגלה בהם.

נמצא שאינו חסר רק הגילוי אבל מצד אור הנבואה בעצמו אין מונע לכך נקרא בחינת סובב כו'.

נמצא שלא חסר אלא הגילוי, ואילו מצד אור הנבואה עצמו אין שום מניעה; לכן הוא נקרא בחינת סובב וכו'.

ומזה יובן שכל מיני הצמצומים והשתלשלות היו באור וגילוי לבד ולכך כולם הם במקום א' ג"כ וכנ"ל:

מכאן יובן שכל מיני הצמצומים והשתלשלות התרחשו באור ובגילוי בלבד, ולכן כולם נמצאים גם במקום אחד, כפי שהוזכר לעיל.

19 ג ומעתה צריך להבין ענין השופר ומתחלה יבואר ענין המצות של כל השנה והוא כי

3. כעת עלינו להבין את עניינו של השופר. תחילה יתבאר עניינן של המצוות במשך כל השנה. והעניין הוא:

הנה במצות מלובש עונג העליון ב"ה אשר עד אין קץ כנודע שיש עונג למעלה מעונג כי אין לך עשב כו'

וגבוה מעל גבוה כו'

במצוות מתלבש התענוג העליון, ברוך הוא, שאין לו סוף. כידוע, יש תענוג שלמעלה מתענוג, שהרי "אין לך עשב" וכו', ו"גבוה מעל גבוה" וכו'.

ומעדת התחתון נעשה גן לעדת העליון דבריאה ועדת דבריאה שהוא חכמה דמלי' דאצילות שהיא בחי' עדן

לבחינת הגן דבריאה היא בחי' גן לעדת דאצילות שהיא חכמה דאצילות עצמה

מן העדת התחתון נעשה גן לעדת העליון שבעולם הבריאה; ועדת הבריאה, שהוא החכמה של מלכות דאצילות — והוא בחינת עדן ביחס לבחינת הגן של הבריאה — הוא בחינת גן לעדת דאצילות, שהיא החכמה דאצילות עצמה.

(וכמ"ש בזהר פ' ויקהל דר"י [דרבינו יצחק] ע"ב ופ' חקת דקפ"ב סע"ב [סוף עמוד ב] וע' באדר"ז [באדרא זוטא] דרצ"ו ריש ע"א)

(כמו שכתוב בזהר, פרשת ויקהל, דף 210b, ופרשת חוקת, בסוף דף 182b; וראו באדרא זוטא, בתחילת דף 296a).

ועונג העליון הוא למעלה מעלה מבחי' חכמה דאצילות שהיא בחינת כתר ושם תר"ך עמודי אור כמו עמוד המחבר עליון עם התחתון

והתענוג העליון נעלה מעלה מעלה מבחינת החכמה דאצילות; הוא בחינת כתר. ושם נמצאים תר"ך עמודי אור, בדומה לעמוד המחבר את העליון עם התחתון,

כמו שני עמודי התוך אשר הבית נשען עליו דגבי שמשון כך נמשך תר"ך עמודי אור מכתר עליון להתלבש במצות ששרשם ועיקרם הוא במלי' מצות המלך

כמו שני עמודי התווך שעליהם נשען הבית בסיפור שמשון. כך נמשכים תר"ך עמודי אור מכתר עליון, להתלבש במצוות, ששורשן ועיקרן במלכות — "מצוות המלך".

והיינו מפני ששרש ומקור המצות הוא בבחי' הכתר שהוא רצון העליון ושם מלובש עונג העליון נח"ר [נחת רוח] לפני שאמרתי ונעשה רצוני ועונג זה הוא מלובש ג"כ בסוף המעשה כשנעשה רצוני

וזהו משום ששורש ומקור המצוות הוא בבחינת כתר, שהוא הרצון העליון, ושם מתלבש התענוג העליון: "נחת רוח לפני", שאמרתי ונעשה רצוני". וגם תענוג זה מתלבש בסוף המעשה, כשנעשה רצוני,

דהיינו במצות המלך כי עיקר המצות הוא במלי' ולכן אמרו בגמרא מצות צריכות כוונה לצאת י"ח [ידי חובתו] ואפ"י [ואפילו] בק"ש [בקריאת שמע] איתא בפע"ח [בפרי עץ חיים] שקודם ק"ש [קריאת שמע] יכוין לצאת י"ח [ידי חובתו]

כלומר, במצוות המלך, שכן עיקר המצוות הוא במלכות. לכן אמרו בגמרא: "מצוות צריכות כוונה" כדי לצאת ידי חובה; ואף לגבי קריאת שמע נאמר בפרי עץ חיים שלפני קריאת שמע יש לכוון לצאת ידי חובה.

שעם היות שענין הק"ש [הקריאת שמע] אחד ואהבת הם דברי אמת מצד עצמן מ"מ לא די במה שקורא בהם מצד שרוצה לדבר דברי אמת אלא שצריך לדבר בהם כדי לקיים מצות המלך שצונו בכך וכדי לעשות רצונו

אף שתוכנם של פסוקי שמע — "אחד" ו"ואהבת" — הוא דברי אמת מצד עצמם, אין די בכך שאדם קורא אותם מפני שהוא רוצה לומר דברי אמת; עליו לומר אותם כדי לקיים את מצוות המלך, שציווה אותנו על כך, וכדי לעשות את רצונו.

ובזה ממשיך רצון העליון ב"ה ועונג המלובש בו במלכות [ובאם לאו אינו ממשיך כלום כמ"ש מזה ובכך ממשיכים את הרצון העליון, ברוך הוא, ואת התענוג המלובש בו, אל מלכות. [ואם לא כן, אין ממשיכים דבר, כפי שנכתב על כך

בד"ה ועתה יגדל נא אדח] והן הם תר"ך עמודי אור תרי"ג מצות דאורייתא ושבע מצות דרבנן כנודע המחברים רצון העליון ברוך הוא במל':

במאמר המתחיל "ועתה יגדל נא כוח ה'". ואלה הם עצמם תר"ך עמודי אור — תרי"ג מצוות התורה ושבע מצוות דרבנן, כידוע — המחברים את הרצון העליון, ברוך הוא, אל מלכות.

20 והנה רצון העליון ב"ה שהוא בחי' כתר נק' גלגלתא דחפיא על מוחא שהוא למעלה מעלה מבחי' חכמה מוחא.

והנה, הרצון העליון, ברוך הוא, שהוא בחינת כתר, נקרא "גלגלתא דחפיא על מוחא" — הגולגולת המכסה על המוח — שכן הוא נעלה מאוד מאוד מבחינת חכמה, הנקראת "מוח".

אך הנה עדיין צריך ביאור שהקושיא מפורסמת ומבואר בע"ח [בעץ חיים] שכ"ב פ"ה שהרי אנו רואים בחוש באדם הגשמי שהגלגלת היא רק עצם החופף על הראש שחיותו מועט והמוח הוא משכן כללות החיות של האדם

אך עדיין דרוש ביאור, שהרי הקושיא ידועה ומבוארת בעץ חיים, שער כ"ב, פרק ה': אנו רואים בחוש שבאדם הגשמי הגולגולת היא רק עצם החופפת על הראש, וחיותה מועטה, ואילו המוח הוא משכן כלל חיותו של האדם;

ואם ניקב קרום של מוח טרפה שהחיות מסתלק בנקב בעלמא משא"כ בגלגלת אינו טרפה כ"א בנתרוץ רוב העצם לפי שאין החיות תלוי בו כ"כ [כל כך] ולמה גדלה וגבהה מעלת הגלגלתא על המוחא.

ואם ניקב קרום המוח, הבהמה נעשית טריפה, משום שהחיות מסתלקת אפילו דרך נקב בלבד; לעומת זאת, הגולגולת אינה עושה את הבהמה טריפה אלא אם כן נתרסק רוב העצם, מפני שהחיות אינה תלויה בה כל כך. אם כן, מדוע מעלת הגולגולת גדולה ונעלית ממעלת המוח?

אך הענין הוא כי הן אמת כי מעלת המוח היא גדולה מאד שהמוח הוא עיקר החיות

אך העניין הוא שאכן מעלת המוח גדולה מאוד, שהרי המוח הוא עיקר החיות,

והוא בבחי' פנימית משא"כ הגלגלת היא רק בחי' חיצונית לבד אבל מ"מ היא כלי ומשכן להשראת ענג העליון ב"ה יותר מבחי' חכמה.

והוא בבחינת פנימיות, ואילו הגולגולת היא רק בבחינת חיצונית; ואף על פי כן, היא כלי ומשכן להשראת התענוג העליון, ברוך הוא, יותר מבחינת חכמה.

21 והענין כי הנה ענג העליון אינו בא לידי התלבשות בבחי' פנימי [פנימיות / פנימית] רק נשאר בבחי' מקיף מלמעלה ושורה בבחי' חיצוני הכלים.

העניין הוא שהתענוג העליון אינו מתלבש באופן פנימי, אלא נשאר בבחינת אור מקיף מלמעלה, ושורה על החיצונית של הכלים.

ולכן עצם הגלגלת שהוא בחי' חיצוני הכלי הוא יותר מוכן להיות כלי ומשכן להשראת המקיף שעליו. לכן עצם הגולגולת, שהיא בבחינת החיצונית של הכלי, מתאימה יותר לשמש כלי ומשכן להשראת האור המקיף שעליה.

[וע' בע"ח [בעץ חיים] שכ"ב ספ"ו אור רוחני מקיף עליו וע' בזהר פ' אמור דצ"ו סע"ב [סוף עמוד ב] גבי רישא וגולגלתא ובפ"י המק"מ [המקדש מלך] שם וכמ"ש מזה במ"א] וכמ"כ [וכמו כן] יובן באדם ג"כ.

[ועיינו בעץ חיים, שער 22, בסוף פרק 6: "אור רוחני מקיף עליו"; ועיינו בזהר, פרשת אמור, בסוף דף 96ב, בעניין "הראש והגולגולת" (רישא וגולגלתא), ובפירוש מקדש מלך שם; וכפי שנכתב על כך במקום אחר.] וכך יובן גם באדם.

כי הנה לא כל הנשמה מלוכשת באדם רק הארה ממנה ומה שבא לידי התלכשות מלוכשת במוח בבחי' פנימית ועצם הנשמה שהוא בבחי' מקיף שורה ומקיף על הגלגלת.

הרי לא הנשמה כולה מתלבשת באדם, אלא רק הארה ממנה; ומה שמתלבש, מתלבש במוח באופן פנימי, ואילו עצם הנשמה, שהיא בבחינת אור מקיף, שורה על הגולגולת ומקיפה אותה.

22 ומזה יובן ג"כ ברצון שהרצון אין בו גילוי התענוג בבחי' פנימי [פנימיות / פנימית] רק הוא בבחי' חיצוני

מכאן יובן גם לגבי הרצון: ברצון אין גילוי פנימי של התענוג; הוא נמצא בו רק בבחינת חיצונית,

אלא ששם שורה התענוג בבחי' השראה ומקיף בלבד נח"ר [נחת רוח] לפני שאמרתי כו' ועונג זה השורה ומקיף בבחי' רצון העליון ב"ה הוא הנמשך ע"י המצות:

אלא שהתענוג שורה שם בבחינת השראה ומקיף בלבד: "נחת רוח לפניי שאמרתי" וכו'. התענוג הזה, השורה ומקיף את בחינת הרצון העליון, ברוך הוא, הוא הנמשך באמצעות המצוות.

23 וכזה יובן ההפרש שבין מצות השופר שבר"ה [שבראש השנה] ובין מצות של כל השנה. כי הנה בר"ה [בראש

השנה] ועשיית [ועשרת ימי תשובה] דרשו ה' בהמצאו כתיב

בכך יובן ההבדל בין מצוות השופר בראש השנה לבין המצוות של כל השנה. על ראש השנה ועשרת ימי תשובה נאמר: "דרשו הוי' בהמצאו",

שהוא זמן תיקון כל הפגמים וחסרונות שחיסר איזה מצוה או שקיצר בעבודתה ותיקון הפגמים והחסרונות לא די בהמשכה חיצונית כמו המשכת מצות של כל השנה שהן רצון העליון שהוא בבחי' חיצונית ואינו

שכן זהו הזמן לתיקון כל הפגמים והחסרונות — כאשר אדם החסיר מצווה מסוימת או לא קיים אותה כראוי. לתיקון הפגמים והחסרונות לא די בהמשכה חיצונית, כמו המשכה של מצוות כל השנה, שהן הרצון העליון, הנמצא בבחינת חיצונית, והוא

אלא כלי ומשכן להשראת עונג העליון ששורה ומקיף עליו מלמעלה וכנודע מענין נהר שנחרב ויבש שצריך לחפור בעומק יותר כו'

אלא כלי ומשכן להשראת התענוג העליון, השורה עליו ומקיפה אותו מלמעלה. וכידוע בענין נהר שנחרב ויבש, שיש לחפור עמוק יותר וכו'.

וע"ז באה מצות השופר גנוחי גנח וילולי יליל לעורר י"ג מדות הרחמים שהן י"ד ת"ד [תיקוני דיקנא] מותרי מוחין ומוחין היינו בחי פנימיות.

לשם כך באה מצוות השופר — "גנוחי גנח" ו"ילולי יליל" — כדי לעורר את שלוש העשרה מידות הרחמים, שהן שלוש העשרה תיקוני דיקנא, מותרי המוחין; והמוחין הם בחינת פנימיות.

הגם שהי"ג ת"ד [תיקוני דיקנא] הן המשכות שנמשכו למטה מבחינת הגלגלתא מ"מ להיות שרשם מבחינת מוחין מו"ס [מוחא סתימאה] לכך הם תיקונין לתקן בחי חיצוניות הגלגלתא כי במו"ס [במוחא סתימאה] מלוכש עונג העליון בבחינת פנימיות ולא בבחינת הארה בלבד כבמוחין שבראש.

אף ששלוש העשרה תיקוני דיקנא הם המשכות שנמשכו למטה מבחינת הגולגלתא, מכל מקום, מאחר ששורשם בבחינת המוחין שבמו"ס, הם תיקונים הבאים לתקן את בחינת חיצוניות הגולגלתא. שהרי במו"ס התענוג העליון מלוכש בפנימיות, ולא רק בבחינת הארה, כמו במוחין שבראש.

כי המוחין שבראש עד"מ הן הבאין לידי גילוי שכל והבנה בטעם ודעת המושג ומובן ואין שם גילוי עונג כ"א בבחינת הארה בלבד שכשמשכיל על דבר נופל לו תענוג.

שכן המוחין שבראש, בדרך משל, הם אלה שמגיעים לגילוי של שכל והבנה, בטעם ודעת שאפשר לתפוס ולהבין; ואין שם גילוי של תענוג אלא כהארה בלבד: כשאדם משכיל בדבר כלשהו, נופל עליו תענוג.

משא"כ מו"ס [מוחא סתימאה] היא בחי שתוק כך עלה במחשבה שלא ניתנה להשכיל ולהשיג הטעם והדעת מחמת שהיא עצם אחד עם התענוג המלוכש בה

אבל מו"ס הוא בחינת "שתוק, כך עלה במחשבה", שאין אפשרות להבין ולהשיג אותה, או לתפוס את טעמה ודעתה, מפני שהיא מהות אחת עם התענוג המלוכש בה,

ולא יפרדו [והתענוג ההוא הוא בבחינת פנימיות התענוג ועמ"שמה בביאור ע"פ אני ה' אלקיכם דפי ציצית]

ואינם נפרדים. [והתענוג ההוא הוא בבחינת פנימיות התענוג. ועיין במה שנכתב על כך בביאור על הפסוק "אני הוי' אלקיכם" שבפרשת ציצית].

וגם יובן זה ע"ד מ"ש בפע"ח [בפרי עץ חיים] שער הק"ש [הקריאת שמע] פט"ו [פרק ט"ו / פרשה ט"ו] דפנימית אבא הוא חשוב כמו עתיק כו' ע"ש.

והדברים יובנו גם על פי הכתוב בפרי עץ חיים, שער קריאת שמע, פרק ט"ו, שהפנימיות של אבא נחשבת כמו עתיק וכו'; עיינו שם.

וכ"כ [וכן כתב] הרמ"ז [הרב משה זכות] פ' ואתחנן (בדף ר"ס ע"ב) ובהגהת מהר"ן [מהרבינו נסים] באוצ"ח [באוצרות חיים] (דל"ח ע"א) בדרוש עתיק איתא דהיינו

וכך כתב גם הרמ"ז על פרשת ואתחנן (בדף ר"ס ע"ב); ובהגהת מהר"ן באוצרות חיים (בדף ל"ח ע"א), בדרוש עתיק, נאמר שמשמעות הדבר היא

כמו פנימית עתיק וכ"מ בפע"ח [בפרי עץ חיים] שם בהדיא וכ"כ [וכמו כן] ג"כ הרמ"ז [הרב משה זכות] בפ' כי תצא (בדף רע"ו ע"ב)

כמו הפנימיות של עתיק; וכך עולה במפורש גם מפרי עץ חיים שם. וכך כתב גם הרמ"ז בפרשת כי תצא (בדף רע"ו ע"ב),

בשם הפע"ח [הפרי עץ חיים] וכללי הח"ו [החס ושלום] ס"י ס"ג דפנימית אבא הוא חשוב כפנימית דעתיק ע"ש ובפ' בא (ד"מ) בד"ה זמין איהו ובתוך פנימיותו כו'

בשם פרי עץ חיים וכללי הרח"ו, סימן ס"ג, שהפנימיות של אבא נחשבת כמו הפנימיות של עתיק; עיינו שם. וכן בפרשת בא (דף מ'), על הקטע הפותח "זמין איהו", ובתוך פנימיותו כו'.

וי"ל [ויש לומר] דכש"כ [דכל שכן] מו"ס [מוחא סתימאה] מקור ושרש דכח"י אבא שע"ז איתא באדר"ז [באדרא זוטא] (דרי"צ ריש ע"א) והאי עדן דהיינו אבא אתמשך מעדן עילאה סתימאה דכל סתימין ע"ש.

ויש לומר שמכל שכן מוחא סתימאה, המקור והשורש של בחינת אבא, שעליו נאמר באדרא זוטא (בתחילת דף ר"צ ע"א): "ועדן זה" — כלומר אבא — "נמשך מעדן העליון, הסתום מכל הסתומים"; עיינו שם.

ולכן המשכה זו היא למעלה מהמשכה שע"י המצות של כל השנה שהוא מבח"י א"א גולגלתא כו' ולכן המשכה זו היא למעלה מהמשכה שעל ידי המצוות של כל השנה, שהיא מבחינת אריך אנפין, הגולגולתא וכו',

כנ"ל] והמשכת ענג זה נמשך בר"ה [בראש השנה] ע"י השופר גנוחי גנח וילולי יליל ומחמת זה נמשך תיקון כל הפגמים בעש"ת [בעשרת ימי תשובה] הבאים אחר ר"ה [ראש השנה].

כאמור לעיל]. והמשכת תענוג זה נמשכת בראש השנה באמצעות השופר, "גנוחי גנח וילולי יליל"; ומשום כך נמשכת בעשרת ימי תשובה, הבאים לאחר ראש השנה, התיקון של כל הפגמים.

ולכן בשופר יש חרדה כי המשכה זו היא ממו"ס [ממוחא סתימאה] אשר שם נמשך גבורות דעתיק ומתלבשות במו"ס [במוחא סתימאה] כנודע:

ולכן יש חרדה בשופר, כי המשכה זו היא ממוחא סתימאה, שבו נמשכות הגבורות של עתיק ומתלבשות במוחא סתימאה, כידוע.

24 ד ועתה נבא לביאור הפסוקים שוש אשיש בהוי". היינו המשכת עונג העליון מרצון למל' שנמשך דרך ד. כעת נעבור לביאור הפסוקים. "אשיש מאוד בהוי": זוהי המשכת התענוג העליון מן הרצון אל מלכות, הנמשכת באמצעות

בחי' הוי' שהן י"ס [י' ספירות] דאצילות [וע' באד"ר [באדרא רבא] דקל"ג א' וע' עוד בזהר תרומה דקל"ז א' גבי ישיש מסטרא דאור קדמאה דלא אשתכח ביה דינא כלל].

בחינת הוי', שהן עשר הספירות שבעולם האצילות. [ראו באדרא רבא, דף קל"ג ע"א; וראו עוד בזהר, תרומה, דף קל"ז ע"א, בעניין "ישיש": מצד האור הקדמון, שאין בו דין כלל].

תגל נפשי באלקי היא בחי' השופר שהוא בחי' אלקי בחי' גבורות וצמצומים שהמשכות פנימי' [פנימיות / פנימית] הן בגבורות וצמצומים וגבורתך ידברו [ועמ"ש מזה בביאור ע"פ קול דודי כו'

"תגל נפשי באלקי" — זו בחינת השופר, שהיא בחינת "אלקי", בחינת גבורות וצמצומים; שהרי ההמשכות הפנימיות נעשות באמצעות גבורות וצמצומים, ככתוב: "וגבורתך ידברו". [ועיינו כמה שנכתב על כך בביאור הפסוק "קול דודי" וכו',

גבי פסח בענין מאי פירות מצות וע' בזהר ח"ג [חלק ג'] דרל"ט סע"א [סוף עמוד א] וע"ב ודרס"ז ב' כי הלבישני בגדי ישע.

בעניין פסח, בעניין "מה הם פירות המצוות?"; וראו בזהר, חלק ג, דף רל"ט ע"א בסופו וע"ב, ודף רס"ז ע"ב. כי הלבישני בגדי ישע".

פי' ישע ש"ע [ש"ע (370)] נהורין בתוס' [בתוספת] יו"ד המורה על העתיד דהיינו ש"ע [ש"ע (370)] נהורין שיהי' [שיהיה] לעתיד לימות המשיח כי יש כמה בחי' בש"ע [בש"ע (370)] נהורין כו'

פירוש "ישע": ש"ע נהורין, בתוספת יו"ד המורה על העתיד. כלומר, ש"ע הנהורין שיהיו לעתיד לבוא, בימות המשיח; שהרי יש כמה בחינות בש"ע הנהורין וכו'.

[עיינן] בפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות] בזהר ר"פ שמיני ובפ' בראשית על דף ד' וסע"ב [וסוף עמוד ב] בההיא שעתא ארח כו' ועמ"ש בד"ה בכ"ה בכסליו בענין וכובע ישועה בראשו באגה"ק [באגרת הקודש] ע"פ וילבש צדקה כו']

[ראו בפירוש הרמ"ז לזוהר, בתחילת פרשת שמיני, ובפרשת בראשית על דף ד' ע"ב, בעניין "בההיא שעתא ארח" וכו'; וראו מה שנכתב בדרוש המתחיל "בכ"ה בכסליו" בעניין "וכובע ישועה בראשו"; ובאגרת הקודש על הפסוק "וילבש צדקה" וכו'.]

וש"ע [וש"ע (370)] נהורין אלו הן למעלה מעלה מן ההשתלשלות ותרגום של וישע ה' אל הבל והוה רעוא מן קדם ה'.

וש"ע הנהורין האלה נעלים ביותר מן ההשתלשלות. את "וישע ה' אל הבל" מתרגם התרגום: "והוה רעוא מן קדם ה'".

רעוא בחי רצון העליון והלבישני להמשיך את נפש האדם ג"כ למעלה מן ההשתלשלות ומעיל צדקה יעטני. מעיל הוא לבוש כמו שאר לבושים אלא שבשוליו יש זגין ורמונים להשמיע קול.

"רעוא" היא בחינת הרצון העליון. "והלבישני" — להמשיך גם את נפש האדם למעלה מן ההשתלשלות. "ומעיל צדקה יעטני". מעיל הוא לבוש כמו שאר הלבושים, אלא שבשוליו יש פעמונים ורימונים להשמיע קול.

25 וכך הצדקה היא בחינת לבוש כמו שאר מצות שהם בחינת לבושים אלא שמעלה זו יתירה בצדקה

כך גם צדקה היא בחינת לבוש, כמו שאר המצוות שהן בחינת לבושים; אלא שיש בצדקה מעלה נוספת זו,

שהיא מהדברים שאוכלים פירותיהן בעולם הזה ג"כ והן בחינת זגים ורמונים כו' והטעם כי נעוץ תחלתן בסופן דווקא והיינו בצדקה שהיא במל'.

שהיא מן הדברים שאוכלים את פירותיהם גם בעולם הזה, והם בחינת הזגים והרימונים וכו'. הטעם לכך הוא ש"נעוץ תחלתן בסופן" דווקא, כלומר בצדקה, שהיא במלכות.

וגם להיות כי המל' היא בחי' דל דלית לה מגרמה כלום והחיות הנמשך בה בבחינת גילוי היא בחי' השמעת קול ההמשכה שאפ"י [שאפ"ל] במקום דלית מגרמה כלום נמשך חיות [וע' בזהר פ' פקודי (דל"א) ע"א]

ועוד, מכיוון שמלכות היא בחינת דל, שאין לה משלה כלום, החיות הנמשכת בה בגילוי היא בבחינת השמעת קול ההמשכה, המודיע שגם במקום שאין לו משלו כלום נמשכת חיות. [ועיינו בזהר, פרשת פקודי (דף רל"א ע"א),

מענין ונשמע קולו כוי ובמק"מ [ובמקדש מלך] שם ובזהר בראשית (דף נ' ע"ב) ובפ' ויגש (דר"ט סע"ב [סוף עמוד ב] ודר"י [והרינו יצחק] ריש ע"א) ובמק"מ [ובמקדש מלך] שם.

בענין "ונשמע קולו" וכו', ובמק"מ שם; ובזהר, בראשית (דף נ' ע"ב), ובפרשת ויגש (דף ר"ט ע"ב וראש דף ר"י), ובמק"מ שם.]

ועי"ל [ועוד יש לומר] בעבודה ענין בגדי ישע ומעיל צדקה הם בי בחי' לבושים המבואר במ"א בפסוק כבס ביין לבושו ובדם ענבים סותה.

ועוד אפשר לומר בעבודת ה', ש"בגדי ישע" ו"מעיל צדקה" הם שתי בחינות לבושים המבוארות במקום אחר על הפסוק "כיבס ביין לבושו ובדם ענבים סותה":

דהיינו לבושי המדות של הנפש שנק' לבושי הגוף ולבושי הג"ר [הג' ראשונות] ראייה ושמיעה לאסתכלא ביקרא כוי

כלומר, לבושי המדות של הנפש, הנקראים לבושי הגוף, ולבושי הג"ר — ראייה ושמיעה, "לאסתכלא ביקרא" וכו'.

וכן מבואר בזהר פ' יתרו (דף צ' ע"ב) מהו בגדי ישע כוי ישע אסתכלותא הוא.

וכך מבואר בזהר, פרשת יתרו (דף צ' ע"ב): "מהו בגדי ישע" וכו' — "ישע, אסתכלותא הוא".

וזהו הנמשך ע"י התשובה שעיי' תגל נפשי באלקי כי הלבישני בגדי ישע לבושי הראש וכענין

וזהו הנמשך על ידי תשובה, שעל ידה "תגל נפשי באלקי כי הלבישני בגדי ישע" — לבושי הראש, וכענין

וכובע ישועה בראשו וע"י קיום שאר המצוות נמשך בחי' לבושי הגוף וזהו ענין ומעיל צדקה כוי וע' מזה בד"ה אסרי לגפן] כחתן יכהן פאר.

"וכובע ישועה בראשו". וקיום שאר המצוות ממשיך את בחינת לבושי הגוף, וזהו ענין "ומעיל צדקה" וכו'. ועיינו בזה במאמר המתחיל "אסרי לגפן" [כחתן יכהן פאר]:

היינו ת"ת [תפארת] דאימא שנעשה כתר לז"א [ויסוד דאימא מסתיים בחזה דז"א שהוא ת"ת [תפארת]

דז"א] יכהן היינו המשכת החסדים שהיא תורה שבכתב כוי

זהו תפארת דאימא, שנעשית כתר לז"א [ויסוד דאימא מסתיים בחזה דז"א, שהוא תפארת דז"א]. "יכהן" פירושו המשכת החסדים, שהיא התורה שבכתב וכו',

בבחי' פני מית [ועמ"ש עוד מענין כחתן יכהן פאר בפי צו בד"ה להבין ענין משמח חתן כו'] וככלה תעדה כליה תתעדה בכליה לא נאמר

בבחינה פנימית. [ועיינו עוד בעניין "כחתן יכהן פאר" בפרשת צו, במאמר המתחיל "להבין ענין משמח חתן" וכו']. "וככלה תעדה כליה": לא נאמר "תתעדה בכליה",

אלא תעדה כליה כי כליה הם הצדיקים [עיין] בזהר פ' בלק דקצ"ט ע"ב וע' בזהר ויחי דרמ"ו סע"ב [סוף עמוד ב] ודרמ"ב ע"א ובפ' פקודי דרל"ח ע"א]

אלא "תעדה כליה", משום ש"כליה" הם הצדיקים [עיינו בזהר, פרשת בלק, דף קצ"ט ע"ב; וכן בזהר, ויחי, סוף דף רמ"ו ע"ב ודף רמ"ב ע"א, ובפרשת פקודי, דף רל"ח ע"א],

כמו האבות הן הן המרכבה בבחי' ביטול אליו ית' והם כלים ומשכן לשכינה השורה עליהם והכלה היא השכינה שתעדה אותם בעטרות שצדיקים יושבין בג"ע [בגן עדן] ועטרותיהן בראשיהן

כמו האבות, שהם עצמם המרכבה, בביטול אליו ית'; והם כלים ומשכן לשכינה השורה עליהם. והכלה היא השכינה, שתעטר אותם בעטרות, שכן "צדיקים יושבים" בגן עדן "ועטרותיהם בראשיהם",

והיינו בחי' מקיפים [ועמ"ש בד"ה אלה פקודי בענין משכן העדות] והכוונה שכמו החתן יכהן פאר המשכת פנימית בעסק התורה והכלה תעדה כליה בבחי' המצות במקיפים.

וזוהי בחינת המקיפים [ועיינו במאמר המתחיל "אלה פקודי" בענין "משכן העדות"]. הכוונה היא שכשם ש"החתן יכהן פאר" — המשכה פנימית באמצעות העיסוק בתורה — כך "הכלה תעדה כליה" בבחינת המצוות, באמצעות מקיפים.

כן שוש אשיש בהוי' המשכת עונג העליון להיות תגל נפשי באלקי בחי' פנימית.

כך גם "שוש אשיש בהוי'" הוא המשכת התענוג העליון, כדי ש"תגל נפשי באלקי" — הבחינה הפנימית.

26 וכי הלבישני בגדי ישע בבחי' מקיפים דלעתיד והכל מבחי' ענג העליון כנ"ל [והיינו שיש כמה בחי' זו למעלה מזו במדרגת הלבושים הנעשים ממעשה המצות וכמ"ש בד"ה ועשית בגדי קדש כו'.

ו"כי הוא הלבישני בגדי ישועה" — בבחינת המקיפים שלעתיד לבוא; והכול מבחינת העונג העליון, כנזכר לעיל. [כלומר, יש כמה בחינות, זו למעלה מזו, במדרגת הלבושים הנעשים מקיום המצוות, כמו שכתוב במאמר המתחיל "ועשית בגדי קדש" וכו'.

וכן בבחי' פנימיות הנמשך ע"י עסק התורה ועמ"ש בביאור ע"פ אני הוי' אלקיכם דפי' ציצית בענין בתורת ה' חפצו ובתורתו יהגה כו' ע"ש.

וכך גם בבחינת הפנימיות הנמשכת על ידי העיסוק בתורה; וראו מה שכתוב בביאור על הפסוק "אני הוי' אלקיכם" שכפרשת ציצית, בעניין "חפצו בתורת הוי' ובתורתו יהגה" וכו'; עיינו שם.

27 ועכשיו ההמשכה בג"ע [בגן עדן] ע"י התורה ומצות פנימיים ומקיפים הוא מבחי' זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא] דאצי' שזהו ענין כחתן כו' וככלה תעדה כו'.

כעת, ההמשכה בגן עדן באמצעות התורה והמצוות, [אורות] פנימיים ומקיפים, היא מבחינת ז"א ונוקבא דאצילות; וזהו ענין "כחתן" וכו', "וככלה תעדה" וכו'.

ולעיתיד יומשך המשכת פנימי' [פנימיות / פנימית] מבחי' מו"ס [מוחא סתימאה] דעתיקא ומקיפים דכתר דא"א וע"ז אמר שוש אשיש כו' תגל נפשי כו' כי הלבישני כו' כנ"ל.

אבל לעתיד לבוא תימשך המשכה פנימית מבחינת מוחא סתימאה דעתיקא, ואורות מקיפים מכתר דאריך אנפין. ועל כך נאמר: "שוש אשיש" וכו', "תגל נפשי" וכו', "כי הלבישני" וכו', כנזכר לעיל.

28 ועמ"ש במ"א בביאור ע"פ כי על כל כבוד חופה דלשם נתבאר פי' וענין שת"ת [שתפארת] דאימא נעשה כתר לז"א ושעדי"ז יש בחי' עליונה יותר הנמשך מכתר ומו"ס [ומוחא סתימאה]

ועיינו במה שנכתב במקום אחר, בביאור הפסוק "כי על כל כבוד חופה", שבו מבוארים פירושו ותוכנו של העניין שתפארת דאימא נעשית כתר לז"א, ושכדומה לכך יש בחינה עליונה יותר, הנמשכת מכתר וממוחא סתימאה;

וזהו ענין שוש כו' ותגל כו' כחתן כו' ועמ"ש במ"א בביאור ע"פ ונאווה כו' כיריעות שלמה.

וזהו ענין "שוש" וכו', "ותגל" וכו', "כחתן" וכו'. ועיינו במה שנכתב במקום אחר, בביאור הפסוק "ונאווה" וכו', "כיריעות שלמה".

29 וביאור הענין דהנה מבואר במ"א בד"ה שיר השירים. בפ"י מזהלות חתנים לשון רבים כי הנה התורה נק' חתן וכדי להיות המשכת אור א"ס ב"ה בתורה שלפנינו יש דרך כלל ב' בחי' חות דרגא כו' ע"ש באריכות.

ביאור העניין: במקום אחר הוסבר, במאמר המתחיל "שיר השירים", פירוש הביטוי "צהלת חתנים" בלשון רבים: התורה נקראת חתן, וכדי שתימשך אור אין סוף ברוך הוא אל התורה שלפנינו, יש בכללות שתי בחינות של "חות דרגא" — ירידה מדרגה, וכו'; עיינו שם בהרחבה.

אכן לעתיד יהיה הגילוי למטה כמו למעלה נמצא שבחי' חות דרגא האי' יתגלה ג"כ למטה ממש.

אולם לעתיד לבוא תהיה ההתגלות למטה כפי שהיא למעלה; מכאן שגם הבחינה הראשונה של "חות דרגא" תתגלה למטה ממש.

30 וזהו ענין וארשתיך לי וכמ"ש מזה בפי' במדבר. ונתבאר מזה לקמן סדי"ה להבין מ"ש ביום השמיני עצרת

ועד"ז יובן פי' שוש אשיש בהוי' כו'

וזהו פירוש "וארשתיך לי", כפי שנכתב על כך בפרשת במדבר; והענין מתבאר בהמשך, בסוף המאמר הפותח במילים "להבין מה שכתוב ביום השמיני עצרת". ועל דרך זו יובן גם פירוש "שוש אשיש בהוי'" וכו',

כחתן יכהן כו' ופי' שעכשיו ההמשכה למטה בעלמא דאתגליא הוא מבחי' ז"א דאצי' שנק' חתן חות דרגא.

"כחתן יכהן" וכו'. הכוונה היא שכעת ההמשכה למטה, בעולם הגלוי (עלמא דאתגליא), היא מבחינת ז"א דאצילות, הנקרא חתן — "חות דרגא", כלומר יורד מדרגה.

והוא ירידה הב' ולעתיד יהיה הגילוי גם למטה מבחי' כתר המחבר וממשיך א"ס ב"ה אל הנאצלים שזהו ירידה האי' להיות ראשית האצילות כו'

וזהו הירידה השנייה. אבל לעתיד לבוא תהיה התגלות גם למטה מבחינת כתר, המחבר וממשיך את אין סוף, ברוך הוא, אל הנאצלים; וזהו הירידה הראשונה, להיות ראשית האצילות וכו';

שגילוי זה ממש בעצמו יהיה למטה וז"ש [וזהו שכתוב] בזהר ח"ג [חלק ג'] (דקל"ג א') שוש אשיש בהוי' בעתיק יומין אתמר.

והתגלות זו עצמה ממש תהיה למטה. ועל כך נאמר בזהר חלק ג' (דף קל"ג ע"א): "שוש אשיש בהוי'" נאמר על עתיק יומין.

שהוא בחי' המרומם לבדו המתנשא מימות עולם. שגילוי זה יהיה גם למטה. ועד"ז יובן ענין וככלה תעדה כליה.

שהוא בחינת "המרומם לבדו, המתנשא מימות עולם"; התגלות זו תהיה גם למטה. ועל דרך זו יובן ענין "וככלה תעדה כליה".

וזהו ענין ביום ההוא יהי"ה שגם בחי' ו"ה יהיו בבחי' י"ה. ועמ"ש בד"ה והיה אור הלבנה כאור החמה
ואור החמה יהיה שבעתים כו' ועמ"ש ע"פ כמשוש חתן כו']:

וזהו ענין "ביום ההוא יהי"ה: שגם בחינת ו"ה תהיה בבחינת י"ה. ועיין במה שכתוב במאמר הפותח "והיה אור
הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים" וכו', וכן במה שכתוב על הפסוק "כמשוש חתן" וכו'.

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור.
/https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: /likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיזם חינוכי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך /likuteitorah.com/he/likutei-torah/nitzavim/5

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק